

Angelų lyguma, Aidahas

Ji buvo išrinktoji.

Ištisus mėnesius jis stebėjo mergaitę, jau nuo tada, kai ji su šeima atsikėlė į kaimelį. Jos tėvas, Džordžas Šeldonas, buvo pusėtinas dailidė ir dirbo su statybininkų brigada. Motiną, nuobodžią ir neįsimintiną moterį, paskyrė į bendruomenės kepyklą. Abu buvo netekę darbų ir vilties, kai atklydo į jo bažnyčią Aidaho Folse, ieškodami paguodos ir išsigelbėjimo. Jeremijas pažvelgė jiems į akis ir pamatė tai, ką reikėjo pamatyti: paklydusias sielas, ieškančias inkaro, bet kokio inkaro.

Jie buvo pribrendę pjūčiai.

Dabar Šeldonai ir jų dukra Keitė gyveno C namelyje, naujai pastatytų Kalvarijos namelių eilėje. Kiekvieną sekmadienį sėdėdavo jiems paskirtuose klauptuose keturioliktoje eilėje. Jų priešakiniam kieme augo piliarožės ir saulėgražos, tokios pačios vyšnaitės, kokios puošė ir kitų namų kiemus. Šeldonai puikiai įsiliejo į kitų šešiasdešimt keturių šeimų gyvenimą Komunoje, šeimų, kurios kartu triūsė, kartu meldėsi ir kartu kiekvieną sekmadienio vakarą laužė duoną.

Tačiau Šeldonai vienu labai svarbiu atžvilgiu buvo išskirtiniai. Jie turėjo nepaprastai gražią dukterį. Dukterį, į kurią jis negalėjo liautis spoksojęs.

Pro savo langą Jeremijas galėjo matyti ją mokyklos kieme.

Buvo ilgoji pertrauka, ir mokiniai šurmuliavo lauke, mėgaudamiesi šilta rugsėjo diena: berniukai vilkėjo baltus marškinius ir juodas kelnes, mergaitės — ilgas blankių spalvų sukneles. Jie visi atrodė sveiki ir įdege, kaip ir turėtų atrodyti vaikai. Tačiau Keitė Šeldon savo nepaklusniomis garbanomis ir skambiu juoku išsiskyrė netgi iš tų gulbes primenančių mergaičių. Kaip greitai jos keičiasi, galvojo jis. Vos per metus iš vaiko ji virto liekna jauna moterimi. Skaisčios akys, spindintys plaukai ir rausvi skruostai bylojo apie vaisingumą.

Ji ir dar dvi mergaitės stovėjo šiurkščiakamienio ažuolo pavėsyje. Jos buvo sukišusios galvas, tarytum trys gracijos, besidalijančios paslaptimis. Aplinkui sūkuriaavo mokyklos kiemo energija — mokiniai šnekučiavosi, žaidė „Klases“ ir spardė futbolo kamuolį.

Staiga jis pamatė berniuką, traukiantį mergaičių link, ir susiraukė. Berniukas buvo maždaug penkiolikos, šviesiaplaukis ilgomis kojomis, kurioms jau buvo gerokai per trumpos jo kelnės. Pusiaukelėje berniukas sustojo, tarsi kauptų drąsą. Tada kilstelėjo galvą ir pasuko tiesiai prie mergaičių. Prie Keitės.

Jeremijas prisispaudė prie lango.

Berniukui prisartinus, Keitė pažiūrėjo į jį ir nusišypsojo. Tai buvo miela ir nekalta šypsena, skirta klasės draugui, kuriam beveik neabejotinai rūpėjo tik vienas dalykas. O, taip, Jeremijas galėjo atspėti, kas sukosi to vaikinuko galvoje. *Nuodėmė. Nešvankybės.* Dabar jie kalbėjosi, Keitė ir jis, o kitos dvi mergaitės supratingai pasišalino. Per mokyklos kiemo triukšmą Jeremijas negalėjo girdėti jų pokalbio, tačiau matė, kaip Keitė susidomėjusi pakreipė galvą, koketiškai persimetė per petį plaukus. Jis matė, kaip berniukas palinko arčiau, tarsi uostytų ir gardžiutųsi jos kvapu. Ar tai ne Makinonų vaikėzas? Adamas, Alanas ar kažkaip panašiai. Kaimelyje gyveno tiek daug šeimų ir tiek daug vaikų, kad Jeremijas nebeprisiminė jų visų vardų. Piktai dėbsodamas į juos, taip stipriai sugniaužė lango rėmą, kad nagais nudrėskė dažus.

Jis staigiai apsisuko, išėjo iš kabineto ir nudundėjo laiptais. Sulig kiekvienu žingsniu žandikaulis čiaupėsi vis kiekiau, o rūgštis

degino skylę skrandyje. Išlėkė iš pastato, tačiau kieme sustojo, bandydamas susitvardyti.

Taip negerai. Negalima rodyti pykčio.

Suskambo mokyklos skambutis, kviesdamas mokinius iš pertraukos. Jis stovėjo ramindamas save, giliai kvėpuodamas. Susitėkė į šviežiai nupjauto šieno, į duonos, kepamos netoliese Komunos virtuvėje, kvapus. Nuo kitos kaimelio pusės, kur buvo statomi nauji maldos namai, atsklido pjūklo zvimbimas ir tuzino plaktukų kaukšėjimas. Dorybingi sąžiningo darbo, bendruomenės, dirbančios Jo šlovei, garsai. O aš esu jų piemuo, galvojo jis; aš rodau kelią. Pažiūrėkit, kaip toli jie jau nuėjo! Užtenka pažvelgti į klestintį kaimą, į tuziną naujai statomų namų, ir suprasi, kad jo parapijiečiai patenkinti.

Pagaliau jis atidarė vartelius ir įžengė į mokyklos kiemą. Praėjo pro pradinukų klasę, kur vaikai dainavo abėcėlę, ir įėjo į vyresniųjų.

Mokytoja pamatė jį ir nustebusi pašoko iš už stalo.

— Pranaše Gudi, kokia garbė! — šūktelėjo ji. — Nežinojau, kad mus šiandien aplankysite.

Jis nusišypsojo, ir moteris paraudo, nudžiuginta jo dėmesio.

— Seserie Džaneta, nėra reikalo šokinėti apie mane. Tiesiog norėjau užsukti ir pasisveikinti su jūsų klase. Pažiūrėti, ar visiems gera šiais naujaisiais mokslo metais.

Ji nušvitusi atsigrėžė į klasę.

— Argi ne *garbė*, kad pats pranašas Gudis aplankė mus? Prašyčiau visus jį pasveikinti!

— Sveiki, pranaše Gudi, — vieningai atsiliepė mokiniai.

— Ar visiems gerai sekasi mokslai? — paklausė jis.

— Taip, pranaše Gudi.

Vėl chorų, taip tobulai, kad atrodė, jie buvo repetavę.

Keitė Šeldon, pastebėjo jis, sėdėjo trečioje eilėje. Taip pat pastebėjo, jog tasai šviesiaplaukis berniukštis, kuris su ja flirtavo, sėdėjo beveik tiesiai jai už nugaros. Jis ėmė lėtai žingsniuoti per klasę, su šypsena ir pritariamais linksėjimais apžiūrinėdamas mokinių pieši-

nius ir rašinius, iškabintus ant sienų. Tarsi jie jam iš tiesų rūpėtų. Visas dėmesys buvo nukreiptas tik į Keitę, kuri kukliai sėdėjo suole nuleidusi akis, kaip ir dera padoriai mergaitėi.

— Nenoriu trukdyti pamokos, — tarė jis. — Prašom, tęskite ką pradėję. Apsimeskite, kad manęs čia nėra.

— Chm, gerai, — mokytoja atsikrenkštė. — Mokiniai, prašom atsiversti matematikos vadovėlius, du šimtai trečią puslapį. Išspręskite pratimus nuo dešimto iki šešiolikto. Kai baigsite, patikrinsime atsakymus.

Sukrebždėjo pieštukai, sušlamėjo lapai, o Jeremijas tęsė kelionę po klasę. Mokiniai bijojo į jį žiūrėti; jų akys buvo nuleistos žemyn. Vyko algebros pamoka; šio dalyko jis niekada nesivargino išmokti. Stabtelėjo ties šviesiaplaukio jaunuolio, kuris taip aiškiai domėjosi Keite, suolu ir žiūrėdamas per petį pamatė ant sąsiuvinio jo vardą. *Adamus Makinonas*. Rūpesčių kėlėjas, teks su tavim susidoroti.

Paskui priėjo prie Keitės suolo, sustojo ir ėmė žiūrėti jai per petį. Ji abejodama įrašė atsakymą, tada ištrynė. Pro prasiskyrusius ilgus plaukus matėsi nuogas kaklas, ir jo oda smarkiai išraudo, tarsi nutvilkyta Jeremijo žvilgsnio.

Pasilenkęs arčiau, įkvėpė jos kvapo ir į jo strėnas suplūdo karštis. Nieko nėra skaniau už jaunos mergaitės kūno kvapą, o šios mergaitės buvo pats saldžiausias. Pro jos liemenės medžiagą galėjo įžiūrėti beužsimezgančius krūtų pumpurus.

— Per daug nesinervink, mieloji, — sušnabždėjo jis. — Man irgi niekuomet nesisekė algebra.

Ji pakėlė į jį akis, ir jos šypsena buvo tokia kerinti, kad jis neteko žado. *Taip. Ji išrinktoji.*

Gėlės ir kaspiniai puošė klauptus ir leidosi kaskadomis nuo aukštų, naujai pastatytų maldos namų sijų. Gėlių buvo tiek daug, kad patalpa priminė kvapnų ir spindintį rojaus sodą. Pro apskritus langus

skverbėsi ryto šviesa, o dviejų šimtų džiaugsmingų balsų choras giedojo šlovinančias giesmes.

Mes tavo, o Viešpatie. Tebūnie vaisingos tavo avelės, o derlius gausus.

Balsai nutilo, ir vargonai staiga užgrojo fanfarą. Susirinkusieji atsigręžė į Keitę Šeldon, kuri sustingusi stovėjo tarpduryje ir suglumusi mirksėjo, stebima į ją susmigusių akių. Ji vilkėjo nėriniais puošta baltą suknelę, kurią pasiuvo motina, o iš po jos krašto kyšojo visiškai nauji balti atlasiniai bateliai. Galva buvo papuošta skastybę simbolizuojančiu baltų rožių vainiku. Vargonai grojo, minia viltinškai laukė, tačiau Keitė negalėjo pajudėti. Nenorėjo pajudėti.

Tėvas privertė ją žengti pirmąjį žingsnį. Jis paėmė mergaitę už rankos ir skaudžiai sugniaužė delną, liepdamas paklusti. *Nedrišk padaryti man gėdos.*

Ji pajudėjo, nejudriomis kojomis, apautomis atlasiniais batais, žengdama priekyje dunksančio altoriaus link. Žmogaus, kurį Pats Dievas išrinko jai jos vyru, link.

Pastebėjo pažįstamus veidus klauptuose: mokytojų, draugų, kaimynų. Čia buvo sesuo Diana, kuri dirbo kepykloje su jos motina, ir brolis Reimondas, prižiūrintis karves; ji taip mėgdavo glostyti jų švelnius šonus. Buvo ir motina, stovėjo pirmuose klauptuose, kur niekada anksčiau nebuvo stovėjusi. Tai buvo garbinga vieta, eilė, kur galėjo sėdėti tik patys mylimiausi parapijiečiai. Motina atrodė išdidi, o, labai išdidi, ir stovėjo didingai it karalienė, taip pat pasipuošusi galvą rožių vainiku.

— Mamyte, — sušnabzdėjo Keitė. — Mamyte.

Tačiau minia užtraukė naują giesmę, ir niekas per giedojimą jos neišgirdo.

Prie altoriaus tėvas pagaliau paleido dukters ranką.

— Elkis tinkamai, — sumurmėjo ir atsitraukęs nuėjo prie jos motinos.

Keitė žengė paskui tėvą, bet jai pabėgti buvo sutrukdyta.

Priešais Keitę stovėjo pranašas Jeremijas Gudis. Jis paėmė ją už rankos.

Kokie karšti atrodė jo pirštai ant jos vėsios odos. Ir kokia didelė jo ranka, apglėbusi josios, tarsi ji būtų patekusi į milžino gniaužtus.

Susirinkusieji užgiedojo vestuvinę giesmę.

*Džiaugsminga sąjunga, palaiminta dangaus, amžiams sutvirtinta
Jo akyse!*

Pranašas Gudis truktelėjo Keitę arčiau savęs, ir ji tyliai suinkštė iš skausmo, kai jo pirštai it žvėries letena įsirežė jai į odą. *Dabar tu mano, priklausai man Dievo valia*, tarsi pareiškė suspausdamas ranką. *Tu man paklusi.*

Keitė atsisuko ir pažiūrėjo į tėvus. Tylomis maldavo išvesti ją iš čia, sugrąžinti į namus, kur jai ir vieta. Tėvai giedojo švytėdami. Žvelgdama į salę ieškojo nors vieno žmogaus, kuris ištrauktų ją iš šio košmaro, tačiau tematė tik didelę pritariamų šypsenų ir linksinčių galvų jūrą. Salę, kurioje ant gėlių žiedlapių atspindėjo saulės šviesa, kur du šimtai balsų traukė giesmę.

Salę, kurioje niekas negirdėjo, niekas nenorėjo girdėti tylaus trylikametės riksmo.

2

Po šešiolikos metų

Jų romanas ėjo į pabaigą, bet nė vienas nenorėjo to pripažinti. Jie mieliau kalbėjosi apie lietaus užtvindytus kelius ir blogą eismą šįryt, apie tai, kad veikiausiai jos reisas iš Logano oro uosto bus atidėtas. Nesikalbėjo apie tai, kas slėgė jų abiejų mintis, nors Mora Ailz girdėjo tai Danielio Brofio balse, kaip, beje, ir savajame, tokia nuobodžiame, slopiame. Abu stengėsi apsimesti, kad niekas jų santykiuose nepasikeitė. Ne, jie paprasčiausiai jautėsi pavargę po beveik bemiegės nakties, įsivėlę į tokį patį skausmingą pokalbį, kuriuo neišvengiamai baigdavosi visi pasimylėjimai. Pokalbį, po kurio visuomet jausdavosi irzli ir reikli.

Jei tik tu galėtum likti su manimi kiekvieną naktį. Jei tik mes galėtume kartu pabusti kiekvieną rytą.

Tu turi mane čia ir dabar, Mora.

Bet ne visą tave. Nes tu dar neapsisprendei.

Mora žiūrėjo pro langą į lietuje besitaškančius automobilius. Danielis negali prisiversti pasirinkti, galvojo ji. Ir net jei jis pasirinktų mane, net jei atsakytų kunigystės, paliktų savo brangiąją bažnyčią, kaltė visuomet liktų su mumis ir dėbsotų į mus it kokia nematoma meiluzė. Ji stebėjo, kaip valytuvai braukia vandens sluoksnius, ir toji blanki šviesa už lango atitiko jos nuotaiką.

— Tu vos suspėsi, — tarė jis. — Ar užsiregistravai internetu?

— Vakar. Jau turiu lėktuvo bilieta.

— Gerai. Sutaupysi porą minučių.

— Bet man reikia užregistruoti bagažą. Negalėjau sutalpinti savo žieminių rūbų į rankinį.

— Jie galėtų organizuoti medikų konferencijas kokioje nors šiltoje ir saulėtoje vietoje. Kodėl Vajominge, ir dar lapkritį?

— Sako, Džekson Holas graži vieta.

— Bermudos irgi.

Mora išdrįso į jį žvilgtelėti. Automobilio salono tamsuma slėpė jo rūpesčių iškankintą veidą, tačiau Mora matė vis tirštėjantį sidabrą Danielio plaukuose. Kaip mes pasenome vos per vienus metus, pagalvojo. Meilė pasendino mus abu.

— Kai grįšiu, važiuokime ten, kur šilta, — tarė ji. — Tiesiog savaitgaliui. — Ir nerūpestingai susijuokė. — Velniop, pamirškime pasaulį ir išvažiuokime visam mėnesiui.

Jis neatsiliepė.

— O gal aš per daug prašau? — tyliai pridūrė.

Danielis sunkiai atsiduso.

— Kad ir kaip norėtume pamiršti pasaulį, jis visada šalia. Ir mums tektų į jį sugrįžti.

— Mums *nebūtina* nieko daryti.

Jo žvilgsnis buvo neapsakomai liūdnas.

— Iš tiesų tu juk netiki tuo, Mora. — Jis vėl išmeigė akis į kelią. — Ir aš ne.

Ne, galvojo ji. Mes abu tokie velniškai atsakingi. Aš kiekvieną dieną einu į darbą, laiku sumoku mokesčius ir darau tai, ko pasaulis iš manęs tikisi. Galiu taukšti kiek panorėjusi apie pabėgimą, apie nevaržomus ir pašėlusius poelgius, bet žinau, kad niekada to nepadarysiu. Danielis irgi nepadarys.

Jis sustojo šalia išvykimo terminalo. Akimirką abu sėdėjo nežiūrėdami vienas į kitą. Mora stebėjo būsimus pakeleivius, stovintį eilėje prie lauko registracijos stalo, apsitūlojusius lietpalčiais lyg

laidotuvių procesija lietingą lapkričio rytą. Ji visiškai nenorėjo lipti iš šilto automobilio ir įsilieti į liūdną keleivių minią. Užuot sėdusi į tą lėktuvą, galvojo ji, galėčiau paprašyti Danielio parvežti mane namo. Jei tik galėtume dar keletą valandų pasikalbėti, galbūt surastume būdą, kaip išspręsti mūsų problemas.

Į langą kažkas pabarbeno krumpliais, ir Mora pamatė piktą oro uosto policininko žvilgsnį.

— Čia galima tik išlaipinti, — rūsčiai perspėjo jis. — Patraukite transporto priemonę.

Danielis nuleido langą.

— Aš tik ir išlaipinu.

— Tai nestovėkite čia visą dieną.

— Iškelsiu tavo lagaminą, — tarė Danielis ir išlipo iš automobilio.

Akimirką jiedu drebėdami stovėjo ant šaligatvio, tylūs riaumojančių autobusų ir signalizuojančių automobilių kakofonijoje. Jei Danielis būtų mano vyras, galvojo Mora, mes čia pat pasibučiuotume ir atsisveikintume. Bet jie ilgą laiką skrupulingai vengė bet kokių viešų meilės apraiškų, ir nors šį rytą jis buvo be dvasininko apykaklės, būtų buvę pavojinga net apsikabinti.

— Man nebūtina vykti į tą konferenciją, — tarė ji. — Galėtume praleisti savaitę kartu.

Jis atsiduso.

— Mora, aš negaliu taip paprastai dingti savaitei.

— O kada galėsi?

— Man reikia laiko susitarti dėl išvykimo. Mudu ką nors sugalvosime, aš pažadu.

— Tačiau visada turėsime važiuoti kur nors kitur, ar ne? Ten, kur niekas mūsų nepažįsta. Nors kartą norėčiau praleisti savaitę su tavimi *niekur* neišvažiuodama.

Jis dirstelėjo į policininką, kuris vėl artinosi jų link.

— Pasikalbėsime apie tai, kai grįši kitą savaitę.

— Ei, pone! — riktelėjo policininkas. — *Tučtuojau* patraukite automobilį.

— Žinoma, pasikalbėsime, — Mora nusijuokė. — Mes mokame kalbėtis, ar ne? Regis, tik tai ir darome.

Ji pasigriebė lagaminą. Danielis pabandė ją sulaikyti.

— Mora, maldauju. Neišsiskirkime taip. Juk žinai, kad myliu tave. Tiesiog man reikia laiko viską apgalvoti.

Ji matė skausmą jo veide. Ilgi apgavyščių, neapsisprendimo ir kaltės mėnesiai paliko randus, užtemdė bet kokį džiaugsmą, kurį jis patyrė su ja. Būtų galėjusi nuraminti jį vien šypsena, patikinančiu rankos spustelėjimu, bet tą akimirką negalėjo pergalėti savo pačios skausmo. Tegalvojo apie kerštą.

— Manau, mūsų laikas baigėsi, — ištarė ir nužingsniavo į terminalą.

Vos tik už jos nugaros užsivėrė stiklinės durys, pasigailėjo savo žodžių. Tačiau kai stabtelėjo ir atsigrėžė į langą, jis jau sėdo į automobilį.

Vyro kojos buvo pražergtos, matėsi sužalotos sėklidės ir apsvilusi sėdmenų bei tarpvietės oda. Morgo nuotrauka pasirodė ekrane be jokio išankstinio pranešėjo perspėjimo, bet nė vienas iš sėdinčiųjų pritremdytoje viešbučio konferencijų salėje nė nemirktelėjo. Dalyviai buvo pripratę prie sužalotų ir sudarkytų kūnų. Nes tiems, kurie mato ir liečia apdegusius kūnus, kurie gerai pažįsta jų dvoką, sterili nuotrauka nesukelia jokio siaubo. Tiesą sakant, šalia Moros sėdintis žilaplaukis vyriškis buvo jau keletą kartų užsnūdęs; salės prieblandoje ji matė, kaip svyra jo galva, kaip jis bando kovoti su miegu, visiškai nepaveiktas ekrane besikeičiančių šurpių nuotraukų.

— Tai, ką jūs matote, yra įprasti sužalojimai, patirti automobilyje sproguos bombai. Auka buvo keturiasdešimt penkerių rusų verslininkas, kuris vieną rytą įsėdo į savo mersedesą — labai gražų

mersedesą, turėčiau pridurti. Pasukęs užvedimo raktelį, jis suaktyvino sprogmenį, kuris buvo padėtas po jo sėdyne. Kaip matote iš šių nuotraukų...

Pranešėjas spustelėjo kompiuterio pelę, ir ekrane pasirodė kita nuotrauka. Tai buvo dubens, atskirto ties gaktikauliu, rentgenograma. Minkštieji audiniai pažeisti kaulų ir metalo atplaišų.

— Sprogimo galia automobilio nuolaužas suvarė tiesiai jam į tarpvietę, perplėšė kapšėlį ir nutraukė sėdynkaulio gumburus. Labai gaila, tačiau turiu pasakyti, kad tokie sprogimų sukelti sužalojimai darosi vis dažnesni, ypač šiuo teroristinių išpuolių laikotarpiu. Bomba maža, nes buvo skirta nužudyti tik vairuotoją. Terorizmo atvejais kalbame apie kur kas galingesnius sprogimus, nusinešančius daug daugiau aukų.

Jis vėl spustelėjo pelę, ir dabar ekrane pasirodė išpjautų organų, blizgančių it mėsinės produktai ant žalio chirurginio užtiesalo, nuotrauka.

— Kartais sunku rasti išorinių sužalojimų, net kai vidiniai sužalojimai mirtini. Čia matote savižudę, susisprogdinusią Jeruzalės kavinėje. Keturiolikmetei merginai buvo stipriai sužaloti plaučiai, taip pat pilvo organai. Bet jos veidas liko sveikas. Beveik kaip angelo.

Išvydę kitą nuotrauką, dalyviai pirmą kartą sureagavo; pasigirdo liūdesio ir nuostabos murmesiai. Mirusios merginos veidas buvo ramus, be skausmo ir rūpesčių. Iš po tankių blakstienų žvelgė tamsios akys. Štai kas sujaudino patologų būrį — ne kraujas, o grožis. Mirties akimirka, būdama keturiolikos, ji galbūt galėjo galvoti apie mokyklinę užduotį. O gal apie dailią suknelę. Ar apie vaikina, kuri buvo pastebėjusi gatvėje. Ji negalėjo įsivaizduoti, kad netrukus jos plaučiai, kepenys ir blužnis bus išdėlioti ant skrodimų stalo ar kad du šimtai patologų vieną dieną spoksos į jos veidą.

Kai užsižiebė šviesos, dalyviai tebesėdėjo nuščiuvę. Kol kiti slinko pro duris, Mora liko savo vietoje ir žvelgė į paskubomis pasižymėtas pastabas apie bombas su vinimis, bombas paketuose ar

laiškuose, bombas automobiliuose ir paslėptas bombas. Kai norima priversti kitus kentėti, žmogaus išradingumas neturi ribų. Mes taip gerai mokame žudyti vieni kitus, galvojo ji. Bet visiškai nesugebame mylėti.

— Atleiskite. Ar jūs kartais ne Mora Ailz?

Ji pakėlė galvą ir pamatė vyriškį, kuris atsistojo iš savo vietos už dviejų eilių. Buvo maždaug jos amžiaus, aukštas ir sportiškas, įdegęs, saulės nublukintais šviesiais plaukais, ir Mora automatiškai pagalvojo: Kalifornijos gražuolis. Jo veidas lyg ir matytas, bet ji negalėjo prisiminti kur, ir tai buvo keista. Nes tokį veidą prisimintų bet kuri moteris.

— Taip ir žinojau! Čia tikrai tu, ar ne? — jis nusijuokė. — Man pasirodė, jog pastebėjau tave vakar, kai įėjai į salę.

Mora papurtė galvą.

— Atsiprašau. Man labai nesmagu, tačiau aš jūsų neprisimenu.

— Nes tai buvo labai seniai. Ir aš nebenešioju uodegos. Degas Komlis, Stanfordo medicinos fakultetas. Praėjo kiek? Dvidešimt metų? Nenuostabu, kad manęs neprisimeni. Ką ten kalbėti, aš pats savęs nepažinčiau.

Staiga atgijo prisiminimai, ir mintyse Mora išvydo jauną vaikina su ilga šviesių plaukų uodega bei tamsiais akiniais, stirksančiais ant nudegusios nosies. Tada jis buvo daug lieknesnis, skalikas su mėlynais džinsais.

— Ar mes kartu dirbome laboratorijoje? — pasitikslino ji.

— Kvantinė analizė. Trečias kursas.

— Tu prisimeni tokius dalykus net po dvidešimties metų? Aš nustebinta.

— Užtat nė velnio neprisimenu apie kvantinę analizę. O tave prisimenu. Sėdėjai priešais mane ir visada gaudavai geriausius pažymius. Juk tu išvažiavai į Kalifornijos universiteto San Francisko medicinos mokyklą?

— Taip, bet dabar gyvenu Bostone. O tu?

— Kalifornijos universiteto San Diego skyrius. Negalėjau prisiversti išvykti iš Kalifornijos. Negaliu be saulės ir bangų.

— Dabar tavo žodžiai skamba gana viliojamai. Dar tik lapkritis, o man jau įgriso šaltis.

— O man visai patinka šie sniegynai. Smagu.

— Tik todėl, kad tau nereikia juose gyventi keturis mėnesius per metus.

Konferencijų salė jau buvo ištuštėjusi, viešbučio darbuotojai tvarkė kėdes ir nešė lauk garso aparatūrą. Mora susikišo savo užrašus į krepšį ir atsistojo. Kai ji su Dagu pajudėjo lygiagrečiomis eilėmis išėjimo link, Mora paklausė:

— Ar ateisi šįvakar į kokteilių vakarėlį?

— Taip, manau, ateisiu. Bet vakariene turime pasirūpinti patys, ar ne?

— Taip parašyta programoje.

Jiedu išėjo iš salės į fojė, kur šurmuliavo minia kitų daktarų, seginčių tokias pačias baltas korteles su pavardėmis, nešinių tokiais pačiais konferencijos krepšiais. Abu sustojo prie lifto ir ėmė laukti, stengdamiesi palaikyti pokalbį.

— Tai atvykai čia su savo vyru? — pasiteiravo jis.

— Aš neištekėjusi.

— Man atrodo, universiteto laikraštyje mačiau tavo vestuvių skelbimą.

Mora nustebusi pažiūrėjo į jį.

— Tu seki tokius dalykus?

— Man smalsu, kur atsidūrė mano bendramoksliai.

— Aš išsiskyriau. Prieš ketverius metus.

— O. Labai gaila.

Mora gūžtelėjo pečiais.

— Man tai ne.

Jie pasikėlė liftu į trečią aukštą, kuriame abu išlipo.

— Pasimatysime per kokteilių vakarėlį, — pamojavo ji ir išsitraukė kambario raktą.

— Ar tu su kuo nors vakarieniauji? Nes aš kaip tik laisvas. Jei norėtum palaikyti man kompaniją, surasiu gerą restoraną. Paskambink.

Mora atsisuko atsakyti, bet jis jau tolo koridoriumi, persimetęs per petį krepšį. Stebėdama jį nueinantį, ji staiga prisiminė kitą Daga Komlį, mūvintį mėlynais džinsais ir klibikščiuojantį su ramentais per universiteto kiemą.

— Ar tais metais tu kartais nebuvai susilaužęs kojos? — šūktelėjo ji. — Man regis, prieš pat baigiamuosius.

Jis juokdamasis atsisuko.

— Tai *štai* ką tu prisiminei apie mane?

— Pradedu prisiminti daugiau. Nelaimingas atsitikimas slidinėjant, ar panašiai.

— Ar panašiai.

— Vadinasi, ne slidinėjant?

— O varge, — jis papurtė galvą. — Man per daug gėda kalbėti apie tai.

— Viskas. Dabar turi papasakoti.

— Jei pavakarieniausi su manim.

Ji nutilo, kai atsidarė lifto durys ir iš jo išėjo vyras su moterimi. Jie nužingsniavo koridoriumi susikibę už rankų, nė kiek nesibaimindami parodyti, kad yra kartu. Taip ir turėtų elgtis poros, pagalvojo ji, kai viešbučio svečiai įėjo į kambarį ir uždarė paskui save duris.

Mora pažiūrėjo į Daga.

— Norėčiau išgirsti tą istoriją.

Jie anksti pabėgo iš patologų kokteilių vakarėlio ir pavakarieniavo „Keturių metų laikų kurorto“ restorane Titon Vilidže. Po ištisų aštuonių valandų paskaitos apie durtines žaizdas, sprogdinimus, kulkas ir mėsines muses Mora jautėsi pavargusi nuo kalbų apie mirtį, todėl su malonumu spruko į normalų pasaulį, kuriame nereikėjo kalbėtis apie puvimą, kuriame daug svarbesnė vakaro tema buvo, kokį pasirinkti vyną: baltąjį ar raudonąjį.

— Tai *kaip* vis dėlto susilaužei koją Stanforde? — paklausė ji Daga, kuris teliūskavo savo taurėje „Pinot Noir“.

Jis susiraukė.

— Tikėjau, pamirši apie tai.

— Pažadėjai papasakoti. Todėl irėjau vakarieniauti.

— Ne dėl mano trykštančio sąmojo? Ne dėl mano berniokiško žavesio?

Ji nusijuokė.

— Ir dėl to. Bet labiausiai dėl tos istorijos apie lūžusią koją. Nujaučiu, kad ji bus neįtikma.

— Gerai, — Dagas atsiduso. — Atvirai? Kvailiojau ant Vilber Holo stogo ir nukritau.

Ji išpūtė akis.

— Dievulėliau, turėjo būti tikrai ilgas kryptis.

— Turėjau progą tuo įsitikinti.

— Manychiau, buvo ir alkoholio?

— Žinoma.

— Vadinasi, tai buvo tiesiog tipiškas kvailas studentiškas pokštas.

— Kodėl taip nusivylei?

— Tikėjau si kažko daugiau, kažko neįprasto.

— Na, — nutęsė jis, — aš kai ką nutylėjau.

— Pavyzdžiui?

— Nindzės kostiumą, kuriuo vilkėjau. Juodą kaukę. Plastikinį kardą, — jis susigėdęs truktelėjo pečiais. — Ir labai žeminančią kecionę greitosios pagalbos automobiliu į ligoninę.

Ji tyrinėjo jį ramiu profesionalės žvilgsniu.

— Ar vis dar mėgsti rengtis kaip nindzė?

— Matai? — jis kimiai susijuokė. — Štai kodėl tu atro dai tokia bauginanti. Visi kiti būtų iš manęs pasijuokę. O tu atsakai labai logišku, labai apgalvotu klausimu.

— Ar yra apgalvotas atsakymas?

— Ne, nė vieno, — jis kilstelėjo taurę. — Už kvailas studentiškas išdaigas. Kad niekada jų nekartotume.

Mora gurkštelėjo vyno ir pastatė taurę.

— Ką turėjai galvoje sakydamas, kad aš bauginanti?

— Tu visada tokia buvai. Aš buvau toks paikas vaikas, lengvai žingsniuojantis per studijų metus. Per daug šėlau, per ilgai miegodavau. Bet tu — tu buvai tokia *susitelkusi*, Mora. Tiksliai žinėjai, kuo nori būti.

— Ir todėl atrodžiau bauginanti?

— Netgi šiek tiek gąsdinanti. Nes tu viską žinėjai, o aš — nė velnio.

— Nė nenučiuokiau, kad žmonėms dariau tokį išpūdį.

— Vis dar darai.

Jo žodžiai privertė ją susimąstyti. Prisiminė policijos pareigūnus, kurie visuomet nutildavo, kai ji pasirodydavo nusikaltimo

vietoje. Prisiminė Kalėdų vakarėlį, per kurį Mora taip atsakingai leido sau išgerti tik vieną šampano taurę, tuo metu kiti kaip reikiant įsilinksmo. Visuomenė niekada nepamatys daktarės Moros Ailz girtos, triukšmingos ar atsipalaidavusios. Jie matys tik tai, ką ji leis jiems matyti. Puikiai besitvardančią moterį. *Moterį, kuri kelia jiems baimę.*

— Nemanau, kad susitelkimas yra trūkumas, — tarė ji gindamasi. — Tai vienintelis būdas ką nors nuveikti šiame pasaulyje.

— Todėl, matyt, man taip ilgai nepavyko nieko nuveikti.

— Tu baigei medicinos mokslus.

— Ilgainiui. Po dvejų metų dykinėjimo, o tai visiškai išvarė mano tėvą iš proto. Dirbau barmenu Bachoje. Mokiau plaukioti banglentėmis Malibu. Rūkiu žolę ir gėriau prastą vyną. Buvo puiku, — jis plačiai nusišiepė. — Taip, daktarė Ailz nebūtų tam pritarusi.

— Aš ir nebūčiau taip gyvenusi, — tarė ji ir vėl gurkštelėjo vyno. — Bent jau tuomet.

Dagas kilstelėjo antakius.

— Nori pasakyti, kad dabar taip gyveni?

— Žmonės keičiasi, Dagai.

— Taip, pažiūrėk į mane! Niekada nemaniau, kad vieną dieną tapsiu nuobodžiu patologu, įstrigusiu ligoninės rūsyje.

— Kaip tai atsitiko? Kas privertė paplūdimio dykūną tapti gerbiamu daktaru?

Jie trumpam nutilo, nes padavėjas atnešė patiekalus. Orkaitėje keptą antieną Morai ir ėrienos pjausnį Dagui. Išlaukė, kol jis atliko privalomą ritualą — užbėrė šviežiai maltų pipirų ir papildė vyno taures. Tik padavėjui pasišalinus Dagas atsakė į klausimą.

— Aš vedžiau.

Mora nebuvo pastebėjusi vestuvinio žiedo ant jo piršto, ir tai buvo pirmas kartas, kai jis užsiminė turįs šeimą. Nustebusi pažiūrėjo

į jį, bet jis žvelgė ne į ją, o į kitą staliuką, į šeimą su dviem mažomis mergaitėmis.

— Mes nuo pat pradžių netikome vienas kitam, — prisipažino. — Sutikau ją vakarėlyje. Nuostabi blondinė, mėlynos akys, kojos iki *čia*. Ji išgirdo, kad ruošiuosi studijuoti mediciną, ir pamanė — būtų ne pro šalį tapti turtingo daktaro žmona. Nežinojo, kad teks ištisas savaites sėdėti vienai namuose, kol dirbsiu ligoninėje. Kai baigiau patologijos rezidentūrą, ji jau buvo susiradusi kitą. — Jis atsiplovė gabalėlį ėrienos. — Bet man liko Greisė.

— Greisė?

— Mano dukra. Trylikos metų ir tokia pat gražuolė kaip ir jos mama. Aš tik tikiuosi, kad nukreipsiu ją šiek tiek intelektualesnė kryptimi, nei nuėjo jos mama.

— Kur dabar tavo buvusi žmona?

— Ištekėjo antrą kartą, už bankininko. Gyvena Londone, ir mes džiaugiamės, jei ji pasirodo bent du kartus per metus. — Jis padėjo peilį su šakute. — Štai kaip aš tapau ponu Mama. Dabar turiu dukrą, paskolą ir darbą Veteranų sveikatos skyriuje San Diege. Argi galima norėti daugiau?

— Tu laimingas?

Dagas gūžtelėjo.

— Ne tokį gyvenimą įsivaizdavau, kai mokiausi Stanforde ir ant stogų vaidinau nindzes. Bet negaliu skųstis. Gyvenimas teka savo vaga, o tu tiesiog prisitaikai, — jis nusišypsojo. — Tau pasisekė, turi tai, ko norėjai. Visada norėjai būti patologe, ir esi.

— Taip pat norėjau turėti šeimą. Bet skaudžiai nusivyliau.

Jis žiūrėjo į ją.

— Man sunku patikėti, kad šiuo metu tavo gyvenime nėra jokio vyro.

Mora ėmė stumdyti lėkštėje antienos gabaliukus; apetitas staiga prapuolė.

— Tiesą sakant, aš su kai kuo susitikinėjau.

Jis susidomėjęs palinko arčiau jos.

— Papasakok.

— Mūsų santykiai trunka maždaug metus.

— Tai jau rimta.

— Nesu tikra.

Mora sutriko sutikusi jo žvilgsnį ir vėl sutelkė dėmesį į maistą. Jautė, kaip Dagas ją tyrinėja, bando iškaityti tai, ko ji nesako. Taip nerūpestingai prasidėjęs pokalbis staiga virto itin asmenišku. Buvo ištraukti skrodimo peiliai ir pradėjo lietus paslaptys.

— Ar pakankamai rimta, kad išgirstume vestuvių varpus? — paklausė jis.

— Ne.

— Kodėl ne?

Ji pažiūrėjo į jį.

— Nes jis nėra laisvas.

Dagas atsilošė, akivaizdžiai nustebeš.

— Niekada nebūčiau pagalvojęs, kad tokia blaivaus mąstymo moteris kaip tu galėtum įsimylėti vedusį vyrą.

Ji jau žiojosi jį paraisyti, bet užsičiaupė. Tiesą sakant, Danielis Brofis buvo iš tiesų vedęs, susituokęs su savo Bažnyčia. Jokia situoktinė negalėtų būti pavydesnė ir reiklesnė. Ji turėtų daugiau šansų jį laimėti, jei jis būtų susituokęs su kita moterimi.

— Matyt, nesu tokio blaivaus mąstymo, kaip tu manei, — tarė Mora.

Dagas nustebeš nusijuokė.

— Greičiausiai turi dar vieną, pašėlusią, pusę, apie kurią nė neįtariau. Kaip aš nepastebėjau to Stanforde?

— Tai buvo labai seniai.

— Esminės savybės taip smarkiai nesikeičia.

— Tu pasikeitei.

— Ne. Po šiuo „Brooks Brothers“ švarku vis dar plaka paplū-

dimio dykūno širdis. Medicina man tik darbas, Mora. Ir tas darbas apmoka sąskaitas. Jis neatspindi to, kas aš *esu*.

— O kaip tu įsivaizduoji mane?

— Tu tokia pati, kokia buvai Stanforde. Kompetentinga. Profesionali. Neklystanti.

— Norėčiau, kad tai būtų tiesa. Norėčiau nedaryti klaidų.

— Vyras, su kuriuo susitikinėjai, klaida?

— Nesu pasirengusi to pripažinti.

— Gailiesi?

Jo klausimas privertė Morą trumpam susimąstyti, ne todėl, kad būtų nežinojusi, ką atsakyti. Ji žinojo, jog nėra laiminga. Taip, būta palaimos akimirku, kai išgirdavo kieme Danielio automobilį ar jo beldimąsi į duris. Tačiau būta naktų, kai ji sėdėdavo viena prie virtuvės stalo ir gerdavo vyną, gniauždama savyje daugybę nuoskaudų.

— Nežinau, — pagaliau atsiliepė ji.

— Aš niekada nieko nesigailiu.

— Netgi savo santuokos?

— Netgi savo nepavykusios santuokos. Aš tikiu, kad kiekviena patirtis, kiekvienas netinkamas sprendimas kažko mus išmoko. Todėl mes neturėtume bijoti klysti. Naudojuosi kiekviena man gyvenimo suteikta proga ir kartais apsiplikau. Bet galų gale viskas vienaip ar kitaip išsisprendžia.

— Tai tu tiesiog tiki pasauliu?

— Taip. Ir labai gerai miegu naktimis. Jokių abejonių, jokių nuogąstavimų. Gyvenimas tam per trumpas. Mes turėtume tiesiog atsipalaiduoti ir mėgautis juo.

Padavėjas priėjo nurinkti lėkščių. Mora tebuvo suvalgiusi vos pusę savo patiekalo, o Dago lėkštėje nebuvo likę nė trupinėlio; jis prarijo savo ėrienos kepsnį taip pat, kaip, rodės, rijo patį gyvenimą — su džiaugsmingu nerūpestingumu. Desertui užsisakė varškės pyrago ir kavos; Mora paprašė tik ramunėlių arbatos. Sulaukęs jo, pastūmė lėkštę su pyragu į stalo vidurį.

— Ragauk, — pasiūlė Dagas. — Žinau, kad nori.

Juokdamasi Mora atsignybo šakute didelį kąsnį.

— Tu darai blogą įtaką.

— Jeigu visi elgtumėmės padoriai, koks nuobodus būtų gyvenimas? Be to, varškės pyragas — labai maža nuodėmė.

— Turėsiu atgailauti, kai grįšiu namo.

— Kada išskrendi?

— Sekmadienį po pietų. Pamaniau, liksiu dar dienai ir apsižvalgysiu po apylinkes. Džekson Holas gana vaizdingas.

— Žvalgysiesi viena?

— Nebent koks nors gražuolis pasisiūlytų aprodyti man vietas.

Dagas įsimitė į burną gabalą pyrago ir kurį laiką mašliai kramtė.

— Nežinau, ar pavyks rasti kokį gražuolį, — tarė jis. — Bet galėčiau pasiūlyti kitą variantą. Aš čia su savo dukra Greise. Šįvakar ji išėjo į kiną su dviem mano draugais iš San Diego. Šeštadienį mes planuojame važiuoti į slidininkų trobelę ir ten praleisti naktį. Grįšime sekmadienio rytą. Mano visureigyje vietos užteks. Neabejoju, trobelėje irgi, jei norėtum prisidėti.

Ji papurtė galvą.

— Būčiau penkta koja.

— Visai ne. Tu jiems patiktum. Manau, tau jie irgi patiktų. Arlas — vienas iš mano geriausių draugų. Dieną jis tik nuobodus buhalteris. Bet naktį... — Dagas paslaptinai nuleido balsą. — Virs-ta įžmybe, kurią visi vadina Paslaptinguoju Ponu Žlėgtainiu.

— Kuo?

— Tiesiog vienu iš populiariausių maisto ir vyno žinovų internete. Jis yra valgęs visuose „Michelin“ restoranuose Amerikoje, o dabar ėmėsi Europos. Aš vadinu jį tiesiog Nasrais.

Mora nusijuokė.

— Regis, jis įdomus tipas. O kitas draugas?

— Draugė. Eleina. Mergužėlė, su kuria jis susitikinėja jau kele-

rius metus. Ji lyg ir interjero dizainerė, nežinau. Manau, judvi sutartumėt. Be to, susipažintum su Greise.

Mora atsignybo dar gabalėlį pyrago, bet delsė atsakyti. Maštė.

— Ei, aš juk nesūlau tuoktis, — paerzino Dagas. — Siūlau tik vienos dienos kelionę, kurią akylai prižiūrės mano trylikametė dukra. — Jis pasilenkė arčiau ir įsmeigė į ją savo mėlynas akis. — Nagi. Mano pašėlusios ir keistos idėjos beveik visuomet baigiasi smagiai.

— Beveik visuomet?

— Visada išlieka netikėtumo faktorius, galimybė, kad atsitiks kas nors netikėta — kas nors nuostabaus. Todėl gyvenimas toks įdomus. *Kartais tiesiog reikia nerti į jį nieko negalvojant.*

Tą akimirką, žiūrėdama jam į akis, Mora pajuto, kad Dagas Komlis mato joje tai, ką nedaugelis įžiūri. Kad pro jos gynybinius šarvus jis išvelgia moterį. Moterį, kuri visuomet bijojo klausyti savo širdies.

Ji pažiūrėjo į deserto lėkštę. Pyrago nebebuvo; neprisiminė, kad būtų jį užbaigusi.

— Leisk man pagalvoti, — tarė ji.

— Žinoma, — nusijuokė Dagas. — Nebūtum Mora Ailz, jei nepagalvotum.

Tą vakarą, sugrįžusi į viešbučio kambarį, ji paskambino Danieliui. Iš balso tono suprato, kad jis ne vienas. Kalbėjo mandagiai, tačiau abejingai, tarsi bendrautų su bet kuriuo kitu parapijietčiu. Fone girdėjo balsus, aptarinėjančius šildymo kuro kainas, stogo remontą, aukų mažėjimą. Vyko pasitarimas dėl bažnyčios biudžeto.

— Kaip ten? — pasiteiravo jis, maloniai, bet abejingai.

— Daug šalčiau nei Bostone. Čia jau pilna sniego.

— O čia vis dar nesiliauja lijė.

— Mano lėktuvas nusileis sekmadienį vakare. Ar galėsi paimti mane iš oro uosto?

— Būsiu.

— O vėliau? Galėtume pavakarieniauti pas mane, jei norėtum likti nakčiai.

Tyla.

— Nežinau, ar galėsiu. Leiskite man pagalvoti.

Beveik taip pat kiek anksčiau ji atsakė Dagu. Ir prisiminė jo žodžius. Kartais reikia nerti negalvojant.

— Ar galiu paskambinti jums šeštadienį? — tarė Danielis. — Tuomet jau žinosiu savo dienotvarkę.

— Gerai. Bet jei negalėsi, nesijaudink. Galiu būti už ryšio zonos ribų.

— Tuomet dar pasikalbėsime.

Nebuvo jokių *aš tave myliu*, tik tylus atsisveikinimas, ir pokalbis baigėsi. Intymios smulkmenos visada liks tik už uždarytų durų. Kiekvienas susitikimas buvo planuojamas iš anksto, vėliau pakartotinai analizuojamas. *Per daug galvojama*, pasakytų Dagas. Visas tas galvojimas neatnešė jai laimės.

Mora pakėlė telefono ragelį ir paskambino operatoriai.

— Prašyčiau sujungti su Dago Komlio numeriu.

Jis atsiliepė po keturių signalų.

— Alio?

— Čia aš, — tarė ji. — Ar kvietimas tebegalioja?

Nuotykis prasidėjo gana gerai.

Penktadienio vakarą būsimi bendrakeleiviai susitiko išlenkti po taurelę. Kai Mora įėjo į viešbučio kokteilių barą, Dagas ir jo kompanija jau sėdėjo prie staliuko laukdami jos. Arlas Zielinskis atrodė taip, tarsi būtų sugrauzęs netgi „Michelin“ turistų vadovą — putlus, plinkantis, žodžiu, vyras, turintis gerą apetitą ir mėgstantis pasijuokti.

— Kuo daugiau, tuo linksmiau, visada taip sakau! Ir dabar mes turime pagrindą užsisakyti *du* butelius vyno per vakarienę, — tarė jis. — Lik su mumis, Mora, ir aš garantuoju, kad smagiai praleisi laiką, ypač kai viskam vadovauja Dagas. — Jis pasilenkė arčiau ir sušnabždėjo: — Galiu užtikrinti, jis padorus žmogus. Jau ne pirmus metus tvarkau jo mokesčius, o jei kas nors ir žino žmogaus intymiausias paslaptis, tai buhalteris.

— Apie ką judu ten šnibždatės? — paklausė Dagas.

Arlas nutaisė nekalta veidą.

— Tik sakiau, kad prisiekusieji buvo *absoliučiai* nusistatę prieš tave. Jie neturėjo tavęs nuteisti.

Mora nusikvatojo. Taip, jai patiko šis Dago draugas.

Tačiau dėl Eleinos Selindžer nebuvo tokia tikra. Nors moteris per visą pokalbį šypsojosi, toji šypsena buvo įtempta. Ir pati Eleina atrodė įsitempusi — nuo aptemptų juodų slidininko kelnų iki

keistai neraukšlėto veido. Ji buvo maždaug Moros amžiaus ir ūgio, liekna kaip manekenė, pavydėtinai plono liemens ir nepajudinamos savitvardos. Kol Dagas, Mora ir Arlas tuštino butelį vyno, Eleina gurkšnojo tik mineralinį vandenį, paskanintą žaliosios citrinos griežinėliu, ir sąžiningai vengė dubenio su riešutais, kuri energingai tvarkė Arlas. Mora negalėjo suprasti, ką šiedu žmonės turi bendra ir kodėl jie susitikinėja.

Dago dukra Greisė buvo dar viena mįslė. Jis sakė, kad jo buvusi žmona tikra gražuolė; akivaizdu, jų dukrai persidavė laimingi genai. Trylikametė mergaitė jau buvo stubinamai graži ilgakojė blondinė išlenktais antakiais ir it krištolas mėlynomis akimis. Bet jos grožis buvo tolimas, šaltas ir nepatrauklus. Per visą pokalbį ji ištarė vos vieną kitą žodį. Visą laiką sėdėjo su ausinėmis ir klausėsi muzikos iš grotuvo. Dabar dramatiškai atsiduso ir grakščiai rangydamasi pakilo nuo kėdės.

— Tėti, ar jau galiu eiti į savo kambarį?

— Nagi, mieloji, dar pabūk, — ragino Dagas. — Negi mes tokie nuobodūs.

— Aš pavargusi.

— Tau tik trylika, — paerzino Arlas. — Tokių metų su mumis turėtum linksmintis iki nukritimo.

— Jums gi manęs nereikia.

Dagas susiraukė, pastebėjęs jos ausinuką.

— Išjunk, gerai? Geriau pasikalbėkime.

Mergaitė metė į jį paaugliškos paniekos kupiną žvilgsnį ir vėl sudribo į kėdę.

— ... taigi aš patikrinau visus restoranus tose apylinkėse ir neradau nė vieno, į kurį būtų verta užsukti, — kalbėjo Arlas.

Jis įsimetė į burną dar saują riešutų ir nusišluostė nuo savo putnių rankų druską. Tada nusiėmė ir nusivalė akinius.

— Manau, turėtume važiuoti tiesiai į trobelę ir ten papietauti. Jie bent jau turi kepsnių. Argi labai sunku iškepti padorų kepsnį?

— Mes ką tik pavakarieniavome, Arlai, — atsiliepė Eleina. — Negaliu patikėti, kad jau galvoji apie rytdienos pietus.

— Juk pažįsti mane, aš planuotojas. Mano ančiukai turi būti išrikiuoti vorele.

— Ypač jei jie aptepti apelsinų padažu.

— Tėti, — suinkštė Greisė. — Aš *tikrai* pavargau. Einu miegoti, gerai?

— Gerai jau, gerai, — nusileido Dagas. — Bet septintą būk gyva. Norėčiau, kad susidėtume daiktus ir išvyktume apie aštuntą.

— Manau, mums irgi metas į lovą, — tarė Arlas. — Jis atsistojo ir nusibraukė nuo marškinių trupinius. — Eime, Eleina.

— Dar tik pusė dešimtos.

— Eleina, — pakartėjo Arlas, reikšmingai krypteldamas galvą į Morą ir Dagę.

— O, — Eleina mažliai nužvelgė Morą, tada atsistojo, lanksti kaip gepardas. — Buvo malonu susipažinti, Mora. Pasimatysime ryte.

Dagas luktelėjo, kol trijulė pasišalino, tada tarė Morai:

— Apgailestauju, kad Greisė buvo tokia surūgusi.

— Ji labai graži mergaitė, Dagai.

— Ir turi galvą ant pečių. Jos intelekto koeficientas — 130. Žinoma, ši vakar to nesimatė. Paprastai ji nebūna tokia tyli.

— Gal todėl, kad aš važiuoju kartu. Gal jai tai nepatinka.

— Net negalvok taip, Mora. Jeigu jai kas nors nepatinka, turės su tuo susitaikyti.

— Jei mano draugija kelia keblumų...

— Ar kelia? Tau?

Dagas žiūrėjo taip įdėmiai, kad ji buvo priversta pasakyti tiesą.

— Šiek tiek, — prisipažino.

— Jai trylika. Trylikamečiams viskas keblu. Neleisiu jai vadovauti mano gyvenimui, — jis kilstelėjo taurę. — Už mūsų nuotyki!

Mora atsakė į tostą, ir jiedu gurkšnojo vyną, šypsodamiesi vienas kitam. Jaukioje kokteilių baro prieblandoje Dagas vėl atrodė kaip tas koledžo studentas, kokį jį prisiminė — nerūpestingas jaunuolis, kuris karstosi stogais ir rengiasi nindzės kostiumais. Mora irgi pasijuto vėl jauna. Draši, bebaimė ir pasiruošusi tam nuotykiui.

— Garantuoju, — tarė jis. — Mes puikiai praleisime laiką.

Tą naktį pradėjo snigti, ir kol jie susikrovė багаžą, stovėjimo aikštelėje automobilius padengė trijų colių baltas purus sluoksnis, toks švarutėlis, kad San Diego kompanija negalėjo atsižavėti. Dagas ir Arlas užsispyrė nufotografuoti tris damas viešbučio fone, besišypsančias, įraudusiais skruostais, su slidinėjimo kostiumais. Morai sniegas nebuvo naujovė, bet dabar ji žiūrėjo į jį kaip kalifornietė, stebėdamasi jo švarumu ir baltumu, kaip lengvai jis leidosi ant jos blakstienų, kaip tyliai sūkuriavo iš dangaus. Žiema Bostone reiškė varginantį sniego kasimą, šlapius batus ir pažliugusias gatves. Sunkumai dėl sniego buvo gyvenimo realybė, su kuria reikėjo taikstyti iki pavasario; o čia ji atostogavo, todėl šypsojosi dangui, jausdamasi tokia pat apsvaigusi kaip ir jos kompanionai, apžavėta pasaulio, staiga nušvitusio naujomis ryškiomis spalvomis.

— Žmonės, mes *nuostabiai* praleisime laiką! — pareiškė Dagas, tvirtindamas ant automobilio stogo išsinuomotas slides. — Šviežias sniegas. Nuostabi kompanija. Vakarienė prie liepsnojančio židinio. — Jis paskutinį kartą truktelėjo diržus. — Gerai, komanda. Judam.

Greisė atsisėdo šalia vairuotojo.

— Ei, mieloji, — tarė Dagas. — Gal leistum Morai sėdėti šalia manęs?

— Bet čia mano vieta.

— Ji mūsų viešnia. Suteik jai galimybę pasižvalgyti.

— Dagai, tegu ji sėdi, — atsiliepė Mora. — Man gerai ir gale.

— Tikrai?

— Žinoma. Viskas gerai.

Mora įsiropštė į „Suburban“ visureigio galą.

— Tebūnie. Bet vėliau galėtumėt apsikeisti.

Dagas priekaištingai žvilgtelėjo į dukrą, tačiau ši jau buvo užsijusi ausines ir žiūrėjo pro langą, nekreipdama į jį dėmesio.

Iš tiesų Mora nė kiek neliūdėjo, sėdėdama viena trečioje eilėje, už Arlo ir Eleinos. Iš čia galėjo matyti Arlo plikę ir stilingai pakirptus trumpus tamsius Eleinos plaukus. Ji prisidėjo prie ketvertuko paskutinę minutę, nežinojo jų istorijų ir juokelių, todėl mielai tenkinosi stebėtojos vaidmeniu. Jie išvažiavo iš Titon Vilidžo ir pasuko į pietus, į dar tirštesnį sniegą. Automobilio valytuvai švytravo pirmyn atgal it metronomas, vaikantis į šonus snaiges. Mora atsilošė ir ėmė stebėti pro šalį slenkantį gamtovaizdį. Ji su nekantrumu laukė pietų trobelėje, paskui slidinėjimo. Per laukus, ne nuo kalnų, todėl nereikėjo baimintis nusilaužti koją, prasiskelti galvą ar gėdingai nukristi. Jau įsivaizdavo, kaip tyliai sliuogia per tyką mišką, girdėjo, kaip jos slidės gurgžda ant puraus sniego, jautė, kaip malonus šaltukas degina plaučius. Per patologų konferenciją prisižiūrėjo tiek daug sužalotų kūnų, todėl dabar džiaugėsi vykdoma į kelionę, nieko bendra neturinčią su mirtimi.

— Sninga vis smarkiau, — pastebėjo Arlas.

— Ši mažutė turi geras padangas, — atsakė Dagas. — „Hertz“ darbuotojas užtikrino, kad jos atlaikys tokį orą.

— Jei kalbame apie orą, ar pažiūrėjai, ką žada prognozė?

— Taip, sniegą. Koks netikėtumas.

— Tik pasakyk, kad mes laiku suspėsime pietų.

— Lola sako, mes atvyksime dvi minutės po pusės dvyliktos. O Lola niekada neklysta.

— Kas ta Lola? — šūktelėjo Mora.

Dagas parodė į navigacinę sistemą, pritvirtintą prie prietaisų skydelio.

— Štai ji, Lola.

— Kodėl navigacines sistemas visuomet pavadina moteriškais vardais? — nusistebėjo Eleina.

Arlas nusijuokė.

— Nes moterys visuomet nurodinėja vyrams, kur važiuoti. Kadangi Lola sako, kad mes atvyksime prieš vidurdienį, galėsime papietauti anksčiau.

Eleina atsiduso.

— Ar būna, kad tu negalvoji apie valgymą?

— *Pietavimą*. Per vieną gyvenimą gali suvalgyti tik tam tikrą kiekį patiekalų, todėl reiktų...

— Mėgautis kiekviena proga, — užbaigė Eleina. — Taip, Arlas, mes žinome tavo gyvenimo filosofiją.

Arlas atsigrėžė į Morą.

— Mano mama buvo puiki virėja. Ji išmokė mane nešvaistyti apetito vidutiniškam maistui.

— Todėl tikriausiai tu toks lieknas, — tarė Eleina.

— Vaje, — nutęsė Arlas. — Tu šiandien keistos nuotaikos. Maniau, laukei šios kelionės.

— Aš tiesiog pavargusi. Tu pusę nakties knarkei. Ko gero, teks paprašyti atskiro kambario.

— O, baik jau. Nupirksiu tau ausų kamštukus, — Arlas apkabino Eleiną per pečius ir prisitraukė prie savęs. — Mieloji. Mažute. Nenoriu miegoti vienas.

Eleina išsivadavo iš jo glėbio.

— Nulauši kaklą.

— Ei, žmonės, pažiūrėkit, kokie nuostabūs sniegynai! Žiemos pasakų šalis!

Po valandos kelionės jie pamatė iškabą: PASKUTINĖ PROGA ĮSIPILTI KURO. Dagas įsuko į Grabso degalinę-parduotuvę, ir jie visi išsiritė iš automobilio — vieni norėjo į tualetą, kiti tiesiog paslankioti po parduotuvę ir apžiūrėti lentynas su užkandžiais, apdulėjusiais žurnalais ir ledo grandikliais.

Arlas sustojo priešais lentyną su džiovintos jautienos lazdelėmis, įvyniotomis į plastiką, ir nusijuokė.

— Kas jas gali valgyti? Devyniasdešimt procentų natrio nitrito, o visa kita — E2, raudoni dažai.

— Jie turi „Cadbury“ šokoladukų, — tarė Eleina. — Gal nusipirkime?

— Tikriausiai dešimties metų senumo. O, fu, saldymedžio lazdelės. Būdamas vaikas nuo jų apsivėmiau. Toks jausmas, tarsi grįžtu-me į šeštą dešimtmetį.

Kol Arlas ir Eleina prunkštavo dėl užkandžių, Mora išsirinko laikraštį ir pasuko prie kasos.

— Jūs juk žinote, kad jis savaitės senumo, a? — pasigirdo Greisės balsas.

Mora atsisuko nustebusi, kad mergaitė ją užkalbino. Nors kartą ji buvo be ausinių, tačiau grotuvas tebegrojo; muzika veržėsi it tylus inkštimas.

— Tai praeitos savaitės laikraštis, — pakartojo Greisė. — Viskas šioje parduotuvėje sena. Bulvių traškučiai paseno beveik prieš metus. Kertu lažybų, čia net degalai pasenę.

— Ačiū, kad pasakei. Bet man reikia ką nors skaityti, tad teks juo pasitenkinti.

Mora išsitraukė piniginę, svarstydamą, kaip į amerikietės pauglės žodyną pakliuvo žodis „degalai“. Bet tai tebuvo tik dar viena Greisės keistybė. Mergina nuėjo prie durų, lengvai siūbuodama klubais, aptemptais siaurais džinsais, nenujausdama, kokį įspūdį daro kitiems. Senis už kasos aparato žiopsojo į ją išsižiojęs, tarsi niekada nebūtų matęs tokios egzotiškos būtybės savo parduotuvėje.

Kai Mora išėjo į lauką, Greisė jau sėdėjo automobilyje, bet šį kartą ant užpakalinės sėdynės.

— Princesė pagaliau apleido sostą, — sušnabždėjo Dagas Morai, atidarydamas jai dureles. — Dabar sėdėsi priekyje su manimi.

— Aš buvau nieko prieš sėdėti gale.

— O aš prieš. Pasikalbėjau su ja, ir ji sutiko.

Juokdamiesi iš parduotuvės išėjo Eleina su Arlu ir susėdo į savo vietas.

— Ta parduotuvė, — pareiškė Arlas, — tarsi laiko kapsulė. Ar matėte tuos PEZ saldinių automatus? Jiems tikriausiai kokie dvidešimt metų. O senis už prekystalio buvo tarsi personažas iš „Prieblandos zonos“.

— Taip, jis keistas, — pritarė Dagas, užvesdamas variklį.

— *Kraupus*, sakyčiau. Jis pasakė besitikįs, kad mes važiuojame ne į Teateinie Karalystę.

— Ką tai turėtų reikšti?

— Jūs, žmonės, esate *nusidėjėliai!* — sududeno Arlas, nutaisęs pamokslininko balsą. — Ir jūs pakeliui į *pragarą*!

— Galbūt jis tenorėjo pasakyti, kad būtume atsargūs, — svars-tė Eleina. — Kai taip sninga ir visa kita.

— Regis, pūga rimsta. — Dagas pasilenkė į priekį ir pažiūrėjo į dangų. — Man atrodo, matau lopinėlių dangaus mėlynės.

— Amžinas optimistas, — tarė Arlas. — Toks jau tas mūsų Dagus.

— Pozityvus mąstymas padeda visais atvejais.

— Tiesiog nugabenk mus laiku, kad suspėtume papietauti.

Dagas pažiūrėjo į navigaciją.

— Lola sako, kad numatomas atvykimo laikas — be vienuolikos dvyliktą. Nemirsite iš bado.

— Aš jau mirštu, o dar tik pusė vienuoliktos.

Moteriškas balsas sukomandavo:

— Kitame kelio išsišakojime sukite į kairę.

— *Kad ir ko Lola nori...* — uždainavo Arlas.

— *Lola gauna*, — prisijungė Dagas, pasukdamas kairėn.

Mora žvalgėsi pro langą, bet danguje nematė jokios prošvaistės. Aplinkui kybojo žemi debesys, o tolumoje dunksojo balti kalnai.

— Vėl pradeda snigti, — tarė Eleina.

— Mes veikiausiai ne ten pasukome, — tarė Arlas.

Pūga įsišėlo dar smarkiau, ir vos tik valytuvai nubraukdavo sniegą, stiklas tučtuojau pasidengdavo storu snaigių tinkleliu. Jie jau visą valandą atkakliai kilo į kalną, o kelias seniai dingo po vis storėjančiu baltu kilimu. Dagas vairavo ištempęs kaklą, bandydamas įžiūrėti, kas laukia priešaky.

— Ar tu įsitikinęs, kad čia tas kelias? — paklausė Arlas.

— Lola taip sakė.

— Lola — bekūnis balsas dėžutėje.

— Aš užprogramavau ją rodyti tiesiausią kelią. Taip ir bus.

— Bet ar tai greičiausias kelias?

— Ei, gal nori vairuoti?

— Ramiau, žmogau. Aš tik klausiu.

— Nuo tada, kai įsukome į šį kelią, — prabilo Eleina, — nesutikome nė vieno automobilio. Nė gyvos dvasios nuo pat tos keistos degalinės. Kodėl čia niekas nevažiuoja?

— Ar turi žemėlapi? — pasiteiravo Mora.

— Turėtų būti daiktinėje, — atsiliepė Dagas. — Nuomojamuose automobiliuose visada būna. Bet navigacija rodo, kad mes ten, kur ir turime būti.

— Taip, giliam užkampy, — sumurmėjo Arlas.

Mora išsitraukė žemėlapi. Kurį laiką bandė susiorientuoti nepažįstamoje vietovėje.

— Aš nematau šito kelio, — tarė ji.

— Ar tu tikra, kad žinai, kur mes esame?

— Jo čia nėra.

Dagas pagriebė iš jos žemėlapi ir pasidėjo ant vairo.

— Naudingas patarimas iš galo! — šūktelėjo Arlas. — Gal geriau žiūrėtum į kelią?

Dagas pastūmė žemėlapi į šoną.

— Niekam tikęs popiergalis. Nepakankamai detalus.

— Gal Lola klysta, — tarė Mora. *O Dieve, jau ir aš vadinu tą aparatą tuo kvailu vardu.*

— Ji naujesnė už žemėlapi, — atšovė Dagas.

— Gal tai tik sezoninis kelias. Arba privatus.

— Nebuvo jokio ženklo, kai mes į jį įsukome.

— Žinai, aš manau, turėtume apsisukti, — pasiūlė Arlas. —

Rimtai sakau, žmogau.

— Iki to išsišakojimo — trisdešimt mylių. Tu nori suspėti pietums ar ne?

— Tėti? — Greisė pašaukė jį iš automobilio galo. — Kas vyksta?

— Nieko, mieloji. Tiesiog tariamės, kuriuo keliu važiuoti.

— Nori pasakyti, tu nežinai?

Dagas pasipiktinęs giliai iškvėpė.

— Žinau, ir viskas gerai! Viskas gerai! Jei visi šiek tiek atvėstų, galėtume pradėti mėgautis išvyka.

— Grįžkime, Dagai, — pakartojo Arlas. — Šis kelias tikrai darosi pavojingas.

— Gerai, — nusileido Dagas. — Matyt, atėjo laikas balsuoti. Ką sakote?

— Aš balsuoju už tai, kad apsisuktume ir grįžtume, — tarė Arlas.

— Eleina?

— Manau, kad nuspręsti turėtų vairuotojas, — tarė ji. — Aš pritarisiu tavo sprendimui, Dagai.

— Ačiū tau, Eleina. — Dagas pažiūrėjo į Morą. — Kaip tu manai?

Tai nebuvo paprastas klausimas. Jo akys, žvilgsnis, rodė, maldavo: *Palaikyk mane. Patikėk manim*. Ir tas žvilgsnis priminė jai Dagą prieš dvidešimt metų — nerūpestingą, palaidūnišką koledžo studentą su nublukusiais havajietiškais marškiniais. Nesijaudink, džiaukis gyvenimu. Toks Dagas galėjo išgyventi kryčius nuo stogų ir lūžusias kojas ir neprarasti optimizmo. Dabar jis prašė jos pasitikėti juo, ir ji norėjo patikėti.

Bet negalėjo ignoruoti savo pačios instinktų.

— Manau, turėtume grįžti, — atsakė Mora, ir jos atsakymas, rodė, įskaudino ją taip giliai kaip įžeidimas.

— Gerai, — atsiduso jis. — Matau kylant maištą. Kai rasiu tinkamą vietą, apsisuksime. Ir grįšime atgal trisdešimt mylių.

— Aš palaikiau tave, — tarė Eleina. — Nepamiršk šito.

— Štai čia, atrodo, ganėtinai platu.

— Luktelk, — tarė Mora.

Ji norėjo pridurti: *Ten gali būti griovys*, bet Dagas jau suko vairą. Netikėtai sniegas po dešiniuoju ratu susmuko, ir visureigis staugiai pasviro ant šono. Mora trenkėsi į dureles.

— Jėzau! — klyktelėjo Arlas. — Ką, po galais, išdarinėji?

Automobilis trūktelėjo ir sustojo beveik parvirtęs ant šono.

— Šūdas. *Šūdas!* — iškošė Dagas.

Jis nuspaudė akceleratorių, variklis suriaumojo, tačiau ratai tuščiai sukosi sniege. Įjungė atbulinį bėgį ir pamėgino pavažiuoti atgal. Automobilis pajudėjo porą colių, tada sudrebėjęs įklimpo.

— Pamėgink pasiūbuoti pirmyn atgal, — pasiūlė Arlas.

— O ką aš darau!

Dagas įjungė pirmą pavarą ir pabandė pavažiuoti į priekį. Ratai sudejavo, tačiau nė nekrustelėjo.

— Tėti? — Greisės balsas buvo spigus iš baimės.

— Viskas gerai, mieloji. Viskas bus gerai.

— Ką mes darysime? — virktelėjo Greisė.

— Išsikviesime pagalbą, štai ką. Paprašysime, kad vilkikas mus ištrauktų, ir tęsime kelionę. — Dagas išsitraukė telefoną. — Galbūt pavėluosime pietums, tačiau kas čia tokio, juk tai nuotykis. Turėsi ką papasakoti, kai grįši į mokyklą.

Jis nutilo ir susiraukęs pažiūrėjo į telefoną:

— Ar pas ką nors yra ryšys?

— Nori pasakyti, pas tave nėra? — paklausė Eleina.

— Gal tiesiog patikrintumėt?

Mora išsitraukė iš rankinės savo mobilųjį.

— Nė vienos padalos.

— Ir pas mane tas pats, — tarė Eleina.

— Tas pats, — pridūrė Arlas.

— Greise? — Dagas atsisuko ir pažiūrėjo į dukterį.

Ji papurtė galvą ir suinkštė:

— Ar dabar mes liksime čia?

— Visi nusiraminkite. Ką nors sugalvosime. — Dagas giliai įkvėpė. — Jei negalime išsikviesti pagalbos, teks kapstytis patiems. Išstumsime šį griozdą. — Jis įjungė laisvą pavarą. — Nagi, lipam lauk. Mums pavyks.

Moros duralės buvo tvirtai įsispaudusios į sniegą ir ji negalėjo išlipti. Peršliaužė per pavarų perjungimo svirtį į vairuotojo vietą, ir Dagas padėjo jai išlipti pro savo dureles. Ji nugrimzdo į gilų sniegą. Tik tuomet, atsistojusi šalia pasvirusio automobilio, suvokė, į kokią keblią padėtį jie pateko. Visureigis buvo nuslydęs nuo kelkraščio į gilų griovį. Dešinės pusės ratai buvo palaidoti sniege iki pat važiuoklės. Kairieji netgi nelietė kelio dangos. *Mes niekaip neišstumsime šio monstro.*

— Mums pavyks, — Dagas tryško entuziazmu. — Nagi, žmonės. Padirbėkime.

— Ir ką būtent siūlai daryti? — pasidomėjo Arlas. — Ištraukti šį griezdažį reikia vilkiko.

— Aš linkusi pamėginti, — tarė Eleina.

— Tau nugaros neskauda.

— Liaukis dejavęs, Arlai. Eime, stumtelkime.

— *Ačiū tau*, Eleina, — tarė Dagas. Jis išsitraukė iš kišenės pirštines. — Greise, sėsk į vairuotojo vietą. Tau reikės vairuoti.

— Aš gi nemoku!

— Tereikia tik išvairuoti jį į kelią, brangioji.

— Negi kas kitas negali to padaryti?

— Tu esi smulčiausia, visi kiti turės stumti. Eikš, padėsiu įlipti. Greisė atrodė išsigandusi, bet įsiropštė į vairuotojo sėdynę.

— Šaunuolė, — pagyrė Dagas.

Paniręs iki klubų, jis nubrido į griovį ir įrėmė rankas į automobilio galą.

— Ko laukiat? — paklausė žiūrėdamas į kitus.

Eleina pirmoji suskubo į griovį šalia jo. Mora nusekė iš paskos jausdama, kaip sniegas byra į batus ir semia kojas. Jos pirštinės liko kažkur automobilyje, ir kai ji uždėjo plikas rankas ant metalo, šis buvo toks šaltas, kad, rodės, net degino odą.

— Susilaužysiu nugarą, — sudejavo Arlas.

— Gali rinktis, — tarė Eleina. — Arba tai, arba mirtinai sušalsi. Gal teiksies ateiti?

Arlas neskubėdamas užsimovė pirštines ir vilnonę kepurę. Tada rūpestingai apsimuturiavo šaliku kaklą. Ir tik tuomet, visiškai pasirokęs šalčiui, nusileido į griovį.

— Gerai, visi kartu, — tarė Dagas. — Stumiam!

Mora visu svoriu įsiremė į visureigį, ir jos batai slystelėjo atgal. Šalia niurnėdamas darbavosi Arlas, ir automobilis pajudėjo į priekį.

— Vairuok, Greise! — šūktelėjo Dagas. — Suk kairėn!